

Motorferdsel og gjeldende regler

Marit Johanne Birkeland og Pål Foss Digre,
Miljødirektoratet

Miljødirektoratet og motorferdsel i utmark

- Veilede i og informere om regelverket, samt lovfortolkning
- Klageinstans for vedtak fattet av fylkesmannen
- Gi råd til Klima- og miljødepartementet
- Kontroll (SNO)

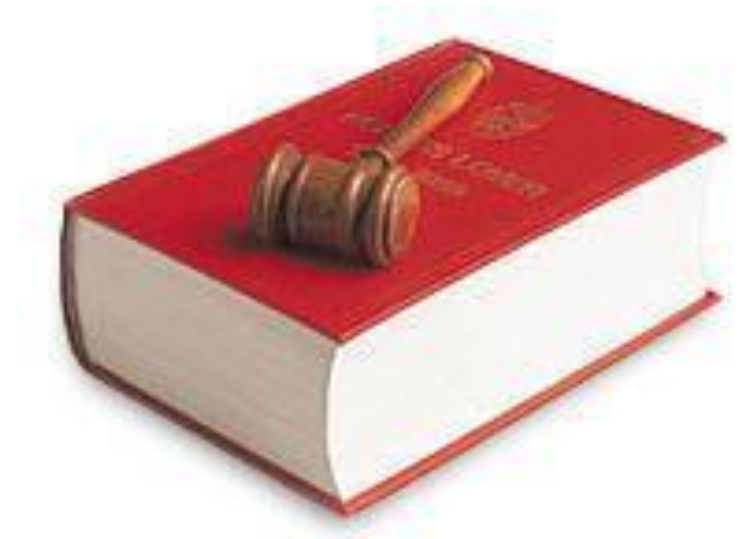

Foto: Jostein Sandvik, SNO

Motorferdselregelverket

- Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag - fra 1977
 - Omfatter motorferdsel generelt; bruk av motorkjøretøy, motorfartøy og landing og start med luftfartøy.
- Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag - av 1988
 - Gjelder kun bruk av motorkjøretøy
- Rundskriv T - 1/96: Om lov om motorferdsel i utmark og vassdrag
- Rundskriv T - 6/09: Om endringer i Nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og islagte vassdrag

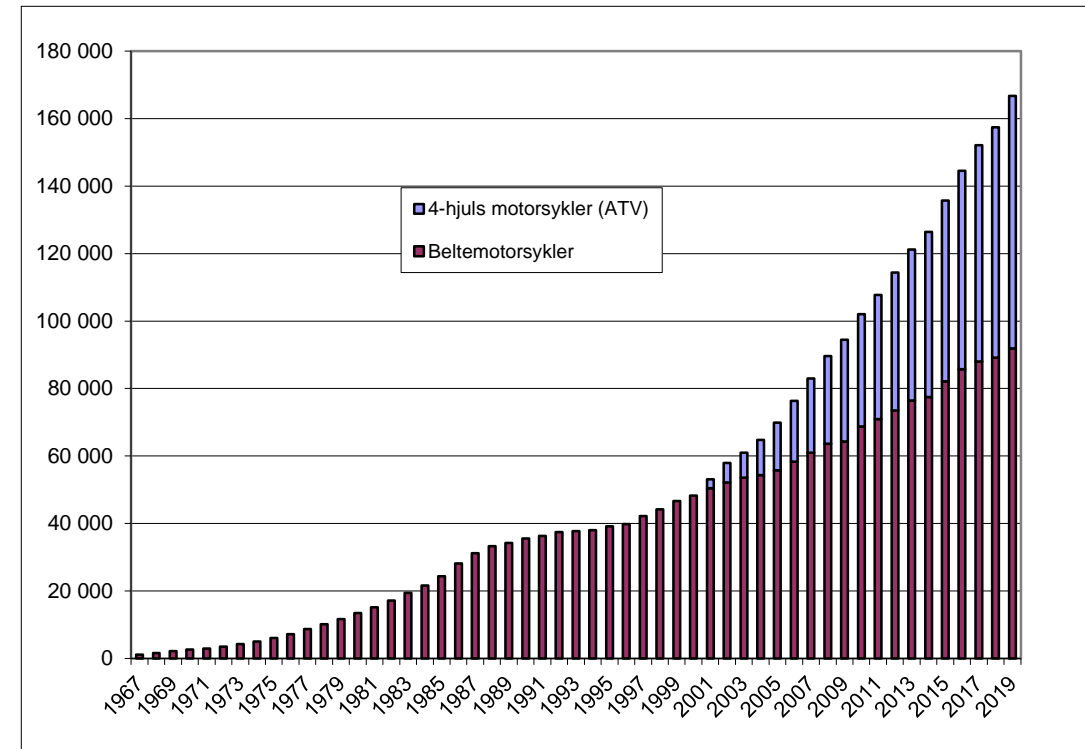
Snøscootere og ATV fra 1977 - 2019

Vekst i antall snøskutere:

- 1977: 8 700
- 2019: 91 930

Vekst i antall ATV:

- 2001: 2 625
- 2019: 74 752

Kommunens adgang til å gi dispensasjon etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

Dispensasjoner/tillatelser

- Bruk av vilkår for å redusere ulemper og skader for miljø og mennesker
 - Antall turer
 - Bestemte tidsrom
 - Bestemte løyper og traseer
 - M.v.
- Viktig med etterprøvbare tillatelser som kan kontrolleres
- Tillatelser skal være med på turen og vises frem til politi/oppsyn.
- Maler og eksempler på [Miljødirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no).

Foto: Mogens Lorentzen, SNO

§ 5. Kommunen kan gi tillatelse til bruk av snøscooter for:

- Løyvekjøringsordning, § 5 a)
- Funksjonshemmede, § 5 b)
- Eier av hytte 2,5 km fra brøytet bilveg, § 5 c)
- Utmarksnæring, § 5 d)
- Transport av ved, § 5 e)
- Gruppeturer for beboere på helse- og omsorgsinstitusjoner, pensjonistforeninger eller forflytningshemmede, § 5 f)

Løyvekjøringsordning, § 5 første ledd bokstav a

- Transport mellom bilveg og hytte
- Tilsyn med privat hytte etter eierens oppdrag
- Transport for massemedia på reportasjeoppdrag
- Transport av funksjonshemmede
- Transport av ved
- Transport etter dispensasjon i medhold av forskriften § 6

Foto: Ole Morten Sand, SNO

Funksjonshemmede, § 5 første ledd bokstav b

- Funksjonshemmede i en særstilling mht transportbehov
- Gjelder varig funksjonshemmede
- Legeerklæring som dokumentasjon
- Bruk av vilkår

Foto: Ida Glemminge, SNO

Eier av hytte 2,5 km fra brøytet bilveg, § 5 første ledd bokstav c

- Dispensasjon kan kun gis til hytteeier
- Gjelder transport av bagasje og utstyr - ikke persontransport
- Forutsetter at det ikke er mulighet for leiekjører i området
- Fåfall turer - bruk vilkår

§ 5 a. Motorferdsel i forbindelse med utmarksnæring

- Gjelder transport av materiell og utstyr i forbindelse med utmarksnæring - både barmark og snødekket mark
- Utmarksnæring: drift av utleiehytter, næringsmessig høsting av naturgoder, turist- og reiselivsnæring, samt leting og undersøkelse av mineralske ressurser
- Forutsetter at virksomheten er registrert i Enhetsregisteret
- Tillatelse kan på barmark kun gis for transport på traktorvei

§ 5 b utkjøring og tilsyn med jervebåser

Kommunen kan gi tillatelse til bruk av snøscooter:

- for utkjøring og tilsyn med jervebåser som er tillatt av fylkesmannen.
- for utkjøring av åte og åtebuer i forbindelse med felling av jerv
 - Kjøring skal skje etter bestemte traseer som angitt i kommunens vedtak.
 - Antall turer for utkjøring av åte skal avgrenses og framgå av tillatelsen.
 - Lisenshaver skal føre logg som på forespørsel må forevises naturoppsynet.

§ 6 dispensasjon ved «særlige behov»

- Søkeren må påvise et særlig behov
- Behovet må ikke knytte seg til turkjøring
- Behovet må ikke kunne dekkes på annen måte,
- Behovet må vurderes mot mulige skader og ulemper ut fra målet om å redusere motorferdselen til et minimum

Forskriften § 6 og barmarkskjøring

- Barmarkskjøring kan kun tillates i helt spesielle tilfeller
- Dispensasjon skal skje etter en meget streng vurdering av vilkårene
- Transport til barmarkskjøring til hytte skal det som hovedregel ikke gis tillatelse til

Foto: Erik Ydse, SNO

Case:

Bruk av ATV og helikopter til uteleiehytter

Hva er kommunens «frie» skjønn?

- Skille lovanvendelse/skjønn
- Lovanvendelse: hva er vilkårene i loven? Er vilkårene oppfylt i denne saken?
 - Eks NF § 6: hva er «unntakstilfelle»? Hva er «særlig behov»? Er dette et «unntakstilfelle»? Er behovet søker har for motorferdsel et «særlig behov»?

«Fritt»(?) skjønn

- «kan»-skjønn
- «I unntakstilfeller kan kommunestyret ... gi tillatelse til kjøring utover §§ 2-5, dersom ...»
- Kommunen etter kan etter en konkret vurdering velge å ikke gi tillatelse selv om vilkårene er oppfylt eller begrense tillatelsen ved å sette vilkår
- Vurderingstemaet står i § 6:
 - «Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum»

Bruk av ATV og helikopter til utleiehytter bakgrunn

- Fem grunneiere i to fjellkommuner i tidligere Nord-Trøndelag søkte om tillatelse til bruk av ATV for transport av utstyr og proviant til utleiehytter
- To søkte også om tillatelse til bruk av helikopter
- Ikke traktorveg til hyttene

- Kommunene ga tillatelse med hjemmel i forskriften § 6 - også for helikopter

- Fylkesmannen omgjorde av eget tiltak - bl.a. ugyldige vedtak pga. manglende hjemmel

Miljødirektoratets vurderinger -ATV

- Ordlyd forskrift § 6: «søker dokumenterer særlig behov [...] som ikke kan dekkes på annen måte»
- Må tolkes i lys av særregelen i forskriften § 5a som åpner for bruk av motorkjøretøy til utleiehytter, men bare på traktorveg - tilsier høy terskel for å tillate bruk av motorkjøretøy til utleiehytte der det ikke er traktorveg
- «annen måte» er også annen motorferdsel enn den som er omsøkt. Kan for eksempel være snøskuter på vinterføre eller helikopter
- Søkerne har ikke dokumentert at de ikke kan dekke behovet sitt på annen måte enn ved bruk av ATV - Fylkesmannens oppheving blir stadfestet

Miljødirektoratets vurderinger - helikopter

- Ordlyd loven § 6: «særlig grunn»
- T-1996-1 formål som gir grunnlag for bruk av motorkjøretøy, vil kunne anses som «særlig grunn»
- Forskriften § 5a angir transport til utleiehytter som et aktuelt formål
- Begrensninga om at tillatelse etter § 5a bare kan gis på traktorveger er begrunnet i terrengslitasje- slår ikke til ved bruk av helikopter
- Kommunen hadde hjemmel til å gi tillatelse til bruk av helikopter - Fylkesmannens omgjøring opphevet

Lov- og forskriftsendringer på høring

Høringsfrist 4. mars

Forslag til lov- og forskriftsendringer

- Utvide prøveordning for catskiing til ikke bare å omfatte tyngre beltekjøretøy
- Tillate båter med elmotor på mindre vann i motorferdselloven § 6
- Endring av regler for oppsyn i motorferdselloven §§ 12a og b
- Adgang til å delegerer myndighet etter forskriftens § 6 til kommuneadministrasjonen
- Påbud om å registrere kommunale snøscooterløyper i nasjonal database
- Presisering av § 5 første ledd bokstav c om måling av avstand 2,5 kilometer

Takk for oss!